1941 SZEP. 10.

248 oldal XX évf. Valent I.

KERESZTREJTVÉNY.

10 pont

(Bánki Zoltán.)

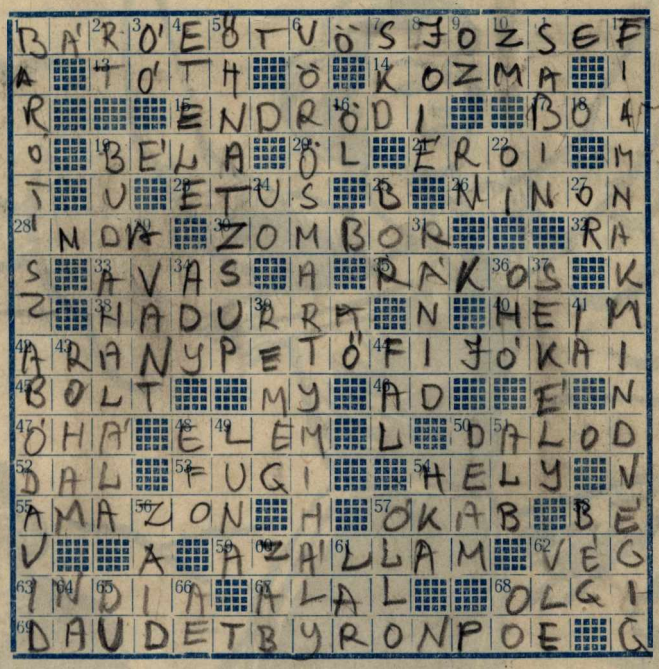

Vízszintes: 1. Regényíró a XIX. században. 13. Költő a XIX. században, Petőfi utánzója. 14. Újabb magyar költő. 15. Költő, (1850—1920). 17. . . . constrictor. 19. Férfinév. 20. Gyilkol. 21. Hősök, (olaszul). 23. Leánynév. 26. Leánynév. 28. Gyökér. 30. Magyar város. 32. Rag. 33. Megromlott (pl: szalonna). 35. Pestkörnyéki város. 38. A régi magyarok esküszava (l. Aranyrákosi Székely Sándor: A székelyek Erdélyben c. eposzában). 40. Otthon (németül). 42. A magyar irodalom három halhatatlan alakja. 45. Üzlet. 46. Nyújt. 47. Ó. H. Á. 49. Zseblámpába teszik. 50. Nótád. 52. . . . árda. 53. Híres japán tűzhányó: . . . . ama. 54. Vonaton, villamoson van. 55. Folyó Brazíliában. 57. vissza: Hóhér. 58. Betű (fon). 59. Összetartó kapocs az emberek között. 62. Út (németül, fon.) 63. Angol gyarmat. 67. Nem fő, fő. 68. Leánynév. 69. Francia regényíró, angol költő és filozófus, amerikai költő.

Függőleges: 1. A klasszikai triász tagja. 1739-18 2. Részvénytársaság. 3. Azonos betűk. 4. A függ. 19. főhőse. 5. vissza: Tompa Mihály költeménye+meleg (ékezethiba). 6. Halhatatlan magyar lírikus, epikus és drámaíró (1800—1855). 7. Skoda mássalhangzói. 8. Öröm (franciául). 9. vissza: Igy (németül, fon). 10. Mező mássalhangzói. 11. Régi latin törzs. 12. Arany János két közismert költeménye. 16. Azonos 20. vízszintessel. 18. Arany János ismert eposza. 22. Francia betűkapcsolás. 24. Túloz magánhangzói. 25. Ital. 27. Arany (franciául). 31. vissza: Jugoszláv pénzegység. 34. Híres magyar költő a XX. században. 36. Felkiáltószó. 37. Vízre mondják. 39. Reszket. 41. Szamár kiáltja. 43. Támadás. 44. Minden szobában van. 48. Két betű (fon). 49. Hold (latinul). 50. Dea egyik alakja. 51. . . . ino. 53. H. K. A. 56. vissza: A „Jóreménység"-fok felfedezője 57. vissza: Vágnak vele. 58. Régi török tisztség. 60. Takarmány. 61. Római isten. 62. vissza: Felfogás. 64. Felkiáltószó. 65. Német személyesnévmás. 66. Latin betűkapcsolás. 68. Azonos magánhangzók.

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1941. SZEPTEMBER. XX. ÉVFOLYAM 1. SZÁM.

Egy fillér villant rám a porból:
— végy fel, ha kevés is vagyok —
S ott hagytam. Messzebb nézek én,
mit ér nekem fillérnyi fény,
mikor hívnak a csillagok!

S már tudom, kár így tovamenni,
sok kis fényt otthagyni vakon.
Óh, mennyi kincset lép az át
ki csak rohan (se hall, se lát)
mérföldet lépő lábakon.

Áldott az, aki le-lehajlik,
ízlelgeti a perceket,
egy-egy virágot felemel,
s örül, ha egy fillérre lel,
mikor gyémántot keresett.

Óh, hajlott hátú milliók,
ti milliószor görnyedők!
Köztetek egynek sincs neve,
s veletek van a föld tele,
otthonok, gyárak és mezők!

Anyák, kiket egy cérna, tű vagy
egy gomb százszor hajolni késztet,
óh, hányszor görnyedtek azér',
ami egy fillérnyit sem ér,
ki fog majd megfizetni néktek?

S néktek, aratók, magvetők!...
Sohsem felejtem nagyapámat:
vásárkor, ha már etetett,
a szekér alól felszedett
minden lehullott szénaszálat!

Óh, hajolni kész emberek,
kezetekből épül a fészek,
ti hordtok tollat, gallyakat,
elhullott kalászt, morzsát, sarat,
míg én a csillagokba nézek.

Ti lassan jártok gyűjtögetve,
amíg az álmodók loholnak,
a derekatok ropog, vásik,
hajoltok az összerogyásig,
de belőletek nő a Holnap.

Lehet bár hős, aki próféta,
s a lehetetlennel dacolhat,
de a dicsőség a tiétek!
Hadd zengjen hódolón felétek:
Áldottak, akik lehajolnak.

BÓDÁS JÁNOS.

Jósolgatók, találgatók...

A pogány ember jósoltatott magának, ha valami nagy lépés előtt állott. Hallottunk nagy történelmi személyekről is, kik babonás hittel fordultak jóslatért. Sokszor öntött ez lelkükbe bizalmat, de még többször csalódtak benne. A görögök delphii jóshelye s benne Pythia jósnő jóslatai kétértelműségükkel kerülték el a felelősséget, mondván, hogy nem helyesen értelmezték kijelentésüket.

Babona a műveletlenség jellemzője, de hitetlenséget is mutat. A mai kultúrember eljárása, jósló találgatása is hasonló. Nem jósolgatunk-e mindennap okkal, vagy alaptalanul? Ha valaki felhőcskét lát, kijelenti biztosra, hogy zuhogni fog az eső; ha ma Pesten hideg van, megy a levél 200 km-nyire, fürdőhelyen levő gyermekünkhöz: jól vigyázz, hogy meg ne fázz! Ha tegnap nem kaptam kenyeret: nem lesz kenyér, és: mi lesz télen? Az iskolában is ilyen jósolgatás folyik: ebből a gyermekből nagy ember lesz, másból meg semmi sem. S mennyi meglepetés, kellemetlen csalódás vár arra, aki vakon bízik az ilyen „prófétai" igékben...

Keleten, de már 1000 km-nyire Magyarország határától, hatalmas harc dúl, hős német csapatokkal együtt már vitéz magyar honvédeink is vívják a kultúra felszabadító háborúját. Mert a hitetlenség, az istentelenség akarta összetörni a keresztyén kultúrát. Bebizonyosodott, hogy az orosz bolsevisták Anglia szövetségeseiként óriási támadást készítettek elő hazánk ellen, s Budapest volt támadásuk célja. S míg egyik kezével 48-as zászlóinkat adta vissza az orosz képmutatás, a másikkal támadó fegyvereket kovácsolt, — s míg baráti mosoly ült arcán, lelke Kún Béla bolseviki szellemében vörös iga alá kívánta hajtani a művelt Európát. Első sorban nálunk akarta azt a „szociális jólétet" újraéleszteni, amelyet 1919-ben, a magyar proletárdiktatúra idején már „élveztünk"...

Ne nyíljék panaszra ajkunk, míg ez emlékezetünkben él! Ragyogó jólét mostani életünk ahhoz képest, ami akkor volt — és ha nem pogány jósolgatók vagyunk, Istennek kell hálát adnunk érte. Benne bíznunk és hinnünk, hogy a pogánysággal szemben csak a mi fegyvereinknek adhatja a győzelmet.

Ha nem pogány jósolgatással ijesztgetjük magunkat, hanem a multat, az eddigi eredményeket nézzük: látnunk kell az isteni gondviselés áldó kezét. Hazánk megnagyobbodása: a Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Délvidék, Muraköz visszatérése, az ország gazdasági erejének megnövekedése (fa, ásvány, búza stb.), az erős magyar hadsereg megteremtése nem elég arra, hogy belénk bizalmat öntsön? S mialatt megfiatalodott erővel áll ifjúságunk kint a dicsőség mezején, az itthon levők se hallgassanak semmi hitetlen ijesztgetésre, reméljék és várják Isten kegyelmétől az igaz ügy megáldását.

Mit hoz a jövendő, ne kutasd; ne kívánd fellebbenteni az Úr áldásos fátylát a jövő képéről! Tekintsünk fel a magasba s imádkozzunk magyar vágyaink teljesüléséért. Magyarország teljessé lesz vitéz Horthy Miklós vezetésével Isten kegyelméből. Mert van isteni igazságszolgáltatás, mely felemel a porból, de porba sujtja a felfuvalkodottat, s elsüllyeszti a legnagyobbat is, ki ellene vét! (=)

Szántó Róbert

1891—1941

Elvesztettük őt. Június 28-án hagyott itt minket tragikus hirtelenséggel, váratlanul. Dolga végeztével irodájába készült, hogy leüljön az íróasztalához és tollal a kezében munkálkodjék tovább és ott, a küszöbön leselkedett rá a halál. Egy megháborodtt ember képében jött felé hűvös kiszámítottsággal és az életét követelte. A jó lelkipásztor szivével embertársa felé fordult, — miközben írásba foglalt gyónását olvasni kezdte, eldördült a mániákus ember golyója, kioltotta az életét, amelyik utolsó pillanatában is szolgálat akart és tudott lenni másokért. Szivének elcsendesedő dobogása is bizonyságtevés volt a lelkipásztori szolgálat örökre elkötelező erejéről, az íge foglyulejtő hatalmáról: „semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nékem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel és azt a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól, hogy bizonyságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról".

Dehogy is gondolt ő rosszat. Nem is sejtett, nem is félt. Mindig küzdő ember volt, de nem a maga érdekében. És ezért nem volt az élete neki soha sem drága. Ha magát nézte volna, nem lett volna harcos természet. Fáradhatatlan volt az ő küzdelmében, meg nem alkuvó, mert Urára gondolt, aki erre a küzdelemre elkötelezte. Igaz, — másokra gondolt, amikor magára kellett volna gondolnia, másokra és másokért csak úgy záporozott a szeretete, amikor maga is epedett, nagyon rászorult a szeretetre. Valami csodálatos benső kényszer ösztönözte, vitte az emberek közé még akkor is, amikor pihenést parancsolt néki jól felfogott érdeke és nem integetett feléje a pálma. Hányszor akarták őt visszatartani a hozzá legközelebb álló szerettei, ő csak kezével intett és futott a dolgai után. Látatm őt görnyedten, szenvedő arccal, kínozták a gyötrelmek s irodájától még sem lehetett távoltartani, — íróasztalától nem tudott megválni, — 39 fokos lázban égve alig tudták ágyba parancsolni, utazni, menni akart, mert egy vidéki gyülekezet várt reá. Utolsó együttlétünkkor, két nappal halála előtt a börzsönyi hegyek közé vágyódott — „ha ugyan a reám váró újabb szolgálat arra alkalmat ad". És egy nappal a végzetes szombat előtt, közvet-

lenül a szovjet légitámadás után, kassai meghívásával kapcsolatban csak annyit mondott: „nem félek a haláltól, csak az esetleges vasúti korlátozások tartanak vissza".

Nem volt az élete drága, — oda szentelte azt boldogan hivatásának. Szemei előtt nem lebegett más, — csak hogy örömmel végezhesse a futását s a szolgálatot, melyet vett az Úr Jézustól. Bár küzdő ember volt, mégis derűvel, jókedvvel volt tele a lelke. Csak úgy sugárzott az arca, ragyogott azon a munka öröme, a szolgálat derűje. Vídáman, örvendező lélekkel végezte munkáját, futotta küzdelmekkel teli életútját. Ifjú volt, lelkes és lángoló. Ötven éves volt s járásában, magatartásában, megnyilatkozásában, prédikációiban mennyire friss, mennyire fiatal. Öröm volt néki a munka, nem kerülte, de mindíg kereste azt. Voltak, akik félreértették ezt, pedig ő semmivel sem gondolt, nagy munkabírása, tevékenysége lelkének, szellemének fiatalságából fakadt. Lehetett-e neki valami is sok, amikor csak úgy muzsikált benne az ifjúság. Ezért szerette a fiatalságot, — annak problémáit, közöttük mindíg lelkesen, a magvető boldog örömével fáradozott. nem adta fel értük a harcot, az útszélből, a köves, tövises talajból olyat akart szántani, megmunkálni, hogy az harminc, hatvan, százannyit teremhessen. Bizonyára ezért választotta már fiatalon a Szántó nevet, ösztönösen megérezte már akkor küldetését. Ezért volt a fiatalság körülrajongott papja, míg munkáját, életét egészen nekik áldozhatta, ezért vállalta szívesen és végezte éveken át lapunk szerkesztését, míg vallástanárkodott. Cikkeit várták, írásaira jöttek a levelek, író és olvasó között meghitt kapcsolatok szövődtek s nem egy fiúnak és leánynak nyílt meg a szeme az Isten országa szépségeinek meglátására.

A betűn át — tollával, előadásaival a miénk is volt. És amikor a kelenföldi egyházközség megválasztotta lelkipásztorának, nem tagadott meg minket, nem vonta meg tőlünk érdeklődését, szeretetét. Lapunkat továbbra is boldogan olvasta, írásait szívesen átengedte, ügyünket pártfogolta, osztozott az örömünkben és fájdalmunkban. Szeretettel emlékezünk rá és amikor az első szám mindnyájunknak kezébe kerül, lélekben álljunk meg — az Ifjú Évek egész lelkes tábora — sírja előtt a Farkasréti temetőben s pihenésének helyére szórjuk rá a hálának, a szeretetnek tiszta, hófehér, illatozó virágait. És foglaljuk imádságunkba nevét és az ég felé fordulva adjunk hálát érte.

Őszi szántás

Még fenn a Hold, már jő a Nap...
A lapos tanyák alszanak;
Csillag fedi a kék Eget;
Az őszi köd is elterül
S a kurta szántóföld körül
Ekét-húzó ló lépeget.

Így korán az Ég be magas!
S milyen hideg az ekevas!
A hűvös harmat úgy pereg!...
S a ködbe-ringó határra
Hosszú, nyíl-sorban a nyárfa
Rőtt koronája integet...

A ló mellett a gazda lép;
Mondja majd holnap: „Fölkelék,
Fel is szánték szépen akkor..."
...És vígan száll a szép-ezüst,
Kanyargó, kóbor pipafüst —
Szántás után: — alkonyatkor...

Lakos György

A legnagyobb magyar

(Széchenyi emlékezete.)

1791. szeptember 21-én született a modern Magyarország megteremtője, *gróf Széchenyi István.* Százötven év telt el azóta, de őt sohasem feledte el a magyarság, mert itt él közöttünk örök alkotásaiban. Csodálkozni fogtok sokoldalúságán; bámulni, hogy mi mindent köszönhetünk neki: s áldani fogjátok nagy nevét.

Bécsben született; atyja, Ferenc gróf, a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítója; anyja Festetics Júlianna, az ő családjának Keszthely és a Dunántúl köszönhet sokat. A gyenge gyermek csak kilenc éves korában kezd iskolába járni. Gyakorlat és edzés megerősíti testét, de idegrendszerével egész életén át küzd: s ez lesz pusztulása is.

Sopron, Pest, Szombathely iskoláiban tanul; idegen nyelveket sajátít el, s katonai pályára lép. Mint hadnagy harcol 1809-ben Napoleon ellen a nemesi fölkelők között, s egy ideig emelkedik katonai pályája. 1814-ben hivatalos olasz úton van, majd résztvesz a bécsi kongresszusban. Bár vitézségéért kitüntetésben is részesül, politikai szereplését felsőbb helyen rossz néven veszik, s őrnagyi előlépését már nem sikerül elérnie: ezért 1825-ben lemond katonai rangjáról.

Első szerelmére is Itáliában keres feledést. Utazásai, tapasztalatai, olvasmányai fokozzák vágyát az ország nagy kérdéseinek megoldására. Angliai utazása adja meg a döntést. Bejárja a közel Keletet is. Ottani utazása hozza össze báró Wesselényi Miklóssal, s e barátsága egész gondolkodását magyarrá teszi. Végül jellemét nemesíti szerelme gr. Zichy Károlyné Szeilern Crescentia iránt, ki hitvese lesz.

Fellépése 1825-ben történik. Ekkor ajánlja fel egyévi hatalmas jövedelmét egy magyar tudós társaság céljaira. Mások is követik példáját, s így jön létre a Magyar Tudományos Akadémia. A budapesti Lánchíd előtti téren, az Akadémia palotája előtt ezért látható szobra, s a palota oldalfalában elhelyezett domborművön az alapítás jelenete.

De másban is úttörő. Ő beszél a főrendiházban először magyarul; a főurak hazaédesgetésére rendezi az első lóversenyeket s ezzel a lótenyésztést is fellendíti. A Magyar Gazdasági Egyesületet és a Nemzeti Kaszinót megalapítja. Nehogy lekicsinyeljétek ez utóbbit! A kaszinó akkor a magyar nyelv melegágya volt, a nemzeti politika kiindulóhelye: nem csak szórakozás otthona.

Fénykora az 1830—40. évtized. 1830-ban jelenik meg főműve, a *„Hitel”*, melyben kifejti nézeteit, kívánja az

elavult törvények módosítását. Egy évvel rá jelenik meg a *„Világ”* (=világosság, felvilágosítás); 1833-ban a *„Stádium”* már rendszert ad. A termelés növelése, földesúr és jobbágy viszonyának rendezése, közteherviselés, közlekedés javítása stb. felvetett gondolatai. *De gyakorlati eredményei is hatalmasak.* Megteremti a folyami hajózást, e célra Vásárhelyi Pállal szabályoztatja a zeg-zugosan áradó Tiszát, áttöri a Vaskapu szirtakadályait az Aldunán; még a balatoni hajózást is ő indítja meg. Állandó hidat épít Pest és Buda közt, 1832—48. közt épül a róla elnevezett Lánc-híd, az angol Clark-testvérek műve. Ezen hídpénzt szedet, melyet a nemes is fizet: ez volt az első lépés a közteherviseléshez. De létesít ipari vállalatokat is, szívén viseli a magyar színészet sorsát. És ki győzné felsorolni, mi mindenre volt gondja. Valóban nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a legnagyobb magyarnak mindenre volt gondja.

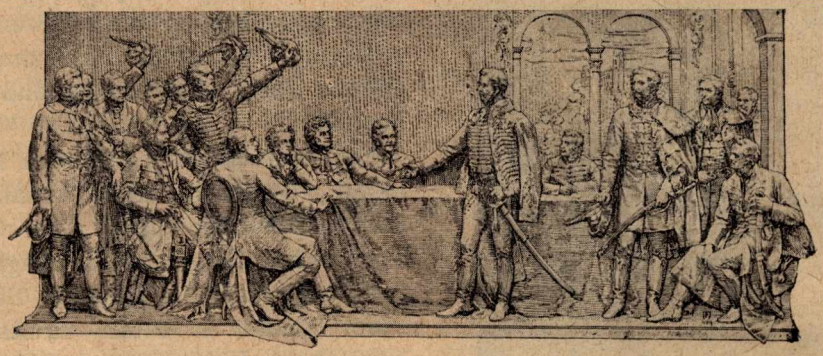

A Magyar Tudományos Akadémia alapítása

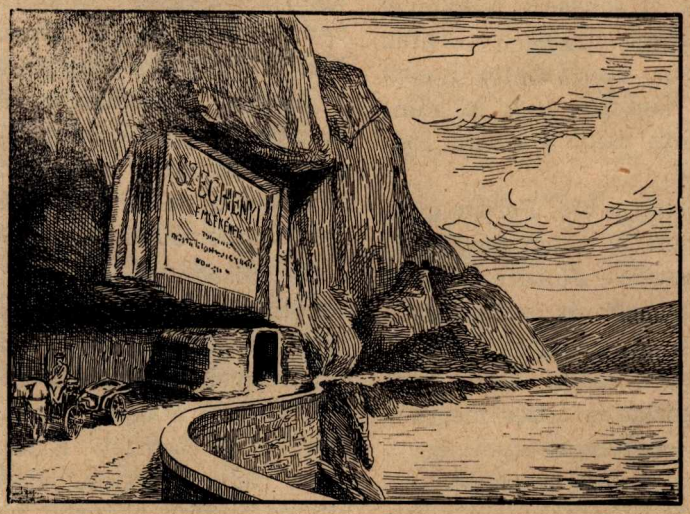

A Vaskapu

1840-ben kezdődik küzdelme Kossuth Lajossal, mint azt Herczeg Ferenc A híd c. drámájában Széchenyi-tiszte-

lettel megírja. Kossuth gyorsabb átalakulást kíván, ő forradalmi egyéniség: ez Széchenyit aggodalommal tölti el. S bár résztvesz 1848-ban Batthyány Lajos első felelős magyar minisztériumában Kossuthtal együtt, érzi, sejti a nemzet veszedelmét. Önvád marcangolja, s természettől gyenge idegrendszere felmondja a szolgálatot. A Bécs melletti Döbling elmegyógyintézetébe kerül (itt szenved a magyarországi születésű nagy német költő, Lenau Miklós is). Az ápolás következtében újra dolgozni tud. 1857-ben megjelent egy könyv, mely az átkos Bach-rendszert dicsőíti; erre ő választ (Rückblick) ír, támadja benne a zsarnokságot, abszolutizmust, az uralkodóhoz felterjesztést ír. Az osztrák kormány figyelteti, megfenyegeti, házkutatással zaklatja: s erre ő az izgalmak hatása alatt *főbelövi magát 1860. április 8-án.*

Hogy milyen gyászba döntötte halála az országot, legmegrendítőbben Arany János fejezi ki „Széchenyi emlékezete" c. költeményében. Áldozzatok a modern Magyarország megteremtőjének azzal, hogy e gyönyörű költeményt elolvassátok s szállóigévé lett részeit megtanuljátok. Akkor a mi szürke adataink mögül elétek tárul a lélek, a lényeg. (=)

ISKOLAI ESETEK

London „épületei".

London nevezetesebb épületeiről van szó. A felelő nagynehezen elmondta már a Buckingham Palacet, a Marble Archot, a British Múseumot, amikor a tanár rú utolsó kérdésnek felteszi, hogy mi van a Buckingham Palace közelében. Barátunk a kérdést úgy értette, hogy ki van a közelében, s ezért szomszédjának arra a súgására, hogy a Westminster, mindjárt magyarra lefordítva így adja meg a választ: „A nyugati miniszter".

Kelemen Tamás Vb.

Szeptember elején

Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa az ablak előtt,
S már gond emészti a fürge diákot,
S homlokára von hosszú redőt.
Még telve csomagja csirkével, kalácccsal,
S gömbölyű mivoltán látszik a nyár,
Ám feje telve már szülői tanáccsal,
Hogyha nem tanul, hát rája mi vár.

Majd eltogy a csirke és fogy a kalács is,
Elveszi helyét az irka, a könyv.
Több lesz a gond és sűrűbb a tanács is:
Tanulj, mert fejedhez repül a tömb!
Nem lehet aludni, zörren a vekker,
Kelj fel, mert itt van a hét óra már.
Indulni kell majd a súlyos könyvekkel,
Szólal a csengő és jön a tanár.

Árva lesz eztán a gömbölyű futball,
Nem lehet rúgni majd sorban a gólt,
Sűrű panasszal telik meg az udvar:
Hej ez az óra, de goromba volt.
Folyton az én nevem körül cikáztak,
Megfeszült bennem már minden ideg,
Most dolgozat lesz, bíz, jó, ha vigyáztok,
Ha nem jön puska, hát kilel a hideg.

Így telnek egymásra lassan az órák,
Németre számtan, latinra görög,
Hármast és négyest a noteszbe róják,
S az osztályfőnök úr gyakran dörög,
A hetekkel majd éppenígy járnak
Hosszú drukkok között a hónapok.
Nem marad meg nektek, csak a vasárnap,
Üresen, mint a friss irkalapok.

Ha eldobod egykor a sok nyűtt tankönyvet,
Táskástul együtt a szegre akaszd.
Majd, ha vállad már az élettől görnyed,
Jó lesz néha megsimogatni azt.
Akkor látod majd, hogy emléknek drága,
Nem lesz többé már ilyen jó helyed,
Nincs semmi szebb, mint az iskola világa,
Amitől most retteg ifjú fejed.

Telek.

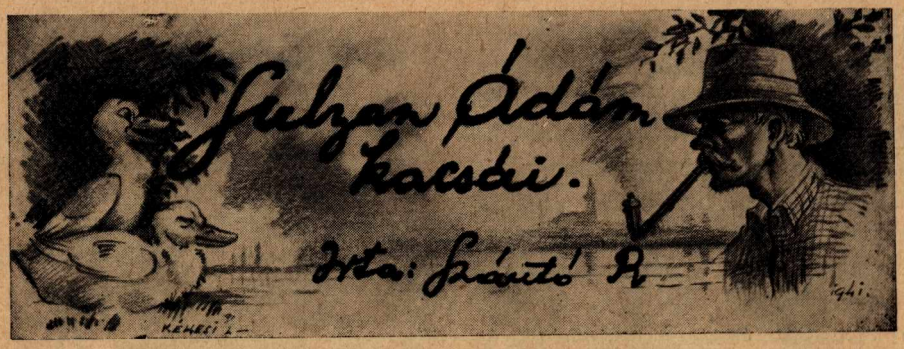

Keserű, zsugori öreg ember volt Sulyan Ádám. Nem ilyen volt ő fiatalabb korában. De az élet valahogy csúnyán bánhatott el vele. Ez keserítette meg annyira, hogy egyedüli szórakozását már csak a garasaiban talált. No meg abban, hogy Tranosciusával (luteránus tót énekeskönyv) minden áldott reggel elballagott az ótemplomba. De ezt csak azóta tette, hogy az esperes úr kifogott rajta. Történt ugyanis évekkel ezelőtt, hogy véletlenül találkoztak az utcán.

— Hová, hová Sulyan Ádám uram?

— Csak úgy egy kicsit duruzsmálni a szomszédba.

— Hallotta már Sulyan Ádám uram a nagy esetet? Fényes nappal kilopták Chrenka bátyánk Tranosciusát a templom padjából!

— No de ilyet!

— Bizony, harminc éve, hogy itt vagyok, de ilyesmit meg nem értem. Aztán mit gondol, kit gyanusítanak az emberek?

— Honnan tudhatnám?

— Ki se találja? Kendet, Sulyan Ádám uram.

— Engemet?

— Váltig mondogattam én mindig, az lehetetlen. Sulyan Ádám ilyen meg amolyan becsületes ember, hogy ő ilyesmire nem képes. De hát a fáma erősen tartja magát.

— De kérem, hiszen én már harminc esztendeje nem voltam a templom tájékán se.

Csak ezt várta az esperes úr, csak azért mondotta el az egész fabulát és úgy, de úgy lehordta nyílt utcán Sulyan Ádám uramat, beszélvén neki a mennybéli haragjáról, hogy Sulyan Ádám uram soha többé nem mert a templomból elmaradni.

Lakott pedig Sulyan Ádám uram Betlehemnek (városrész) a Kőrös felé néző oldalán. Voltanak Sulyan Ádám uramnak többek között huszonhat igen szép kacsái. És lakott ugyanebben az időtájban házának tőszomszédságában Pityke Dani nevezetű diák. Hogy Sulyan Ádám kacsái szépek valának, az nem csoda, mert gazdájuk igen jól tartotta. Hogy Pityke Dani, a diák, az alumneumi koszt után mindig éhes vala, az még kevésbbé csodálatos. Fájtanak tehát szörnyen a diák fogai egy kis kacsapecsenyére. El-elnézegette, simogatta szemével, a kerítésen át Sulyan uram kacsáit. Néha át is szólt az öregnek csak úgy, mintha foga közül sercentené ki:

— De szép kacsái vagynak, Ádám bácsi!

— Vagynak annak, aki el nem issza, — válaszolt büszkén az öreg.

— Mit csinál ennyi kacsával?

— Kit megeszünk lassacskán, kit magnak hagyunk, úgy ahogy.

— Nem való ez az állat a kend gyomrába, — évődött vele Dani.

Az öreg megsértődött.

— Tán bizony a te redves, alumnusgyomrodnak öcsém, amelyet télennyáron káposztalevéllel bélelnek. Be se venné az ilyen étket.

— No, no, hiszen zokon ne essék a szavam. Csak úgy tréfáltam.

— Teréfa, teréfa, jól van nó.

Sulyan uram minden este megszámlálgatta jószágát. Utolsóknak mindig a kacsák maradtak.

— Egy... kettő... három... huszonhat — dörmögte mindig megelégedetten.

Egy szombat este ismét átszólt Pityke:

— Nem adna el nekem, Ádám bácsi, egyet a kacsái közül? Úgy vasárnapi pecsenyének.

— Nem én, fiam, magamnak is kevés.

— Kár, barátaimat szerettem volna holnap meghívni.

— Mordizomadta! Kacsapecsenyére? Hogy ki nem esik a gyomrotok szégyenében. Megállj, te pazarló gézengúz, megírom apádnak.

Másnap este a szokott időben számlálgatta Sulyan uram a kacsáit.

— Egy... kettő... huszonöt... hol a huszonhatodik? Talán rosszúl számláltam?

Újra kezdi. De bizony csak huszonöt marad az. Kétségbeesetten futkos körül az udvaron.

— Hol lehet? Hol lehet? Sehol egy nyílás. És én egész nap idehaza. Megbolondulok. Ilyen szörnyűség.

Minden lehetőséget végiggondolt. Róka, görény járt az eszében. De hisz az is lehetetlen. Nappal maga őrzi az állatjait, éjjel meg gondosan el vannak zárva. Csak arra az egyre nem gondolt, hogy a templomban is járt ma.

Pityke diák átszólt a kerítésen:

— Mit keres, Ádám bácsi?

— Képzeld öcsém, eltűnt egy kacsám.

— Az lehetetlen — álmélkodik a diák.

— De bíz Úristen! — sóhajt az öreg.

— Hiszen kend egész nap a kacsáin ül.

— Ép az, hogy rajtuk ülök. Itt csak valami ördög praktikázhat.

— Látja, Ádám bácsi, én ezt Isten büntetésének tartom. Maga a szegény diáktól sajnálta a kacsáját, most elvitte az ördög.

Sulyan uram hümmögött még valamit, aztán szégyenkezve házába tért. Egy hétig kerülgette az álom a szemeit. Következő szombat este Pityke ismét megszólalt:

— Bátyám uram, hátha holnapra eladna nekem egy kacsát?

— Öcsém, sajnálom, már csak huszonöt van, nem tehetem.

Vasárnap este ismét hiányzott egy kacsa. Sulyan uram azt hitte, hogy a guta kerülgeti.

— Öcsém! Öcsém!

— No mi baj, Ádám bácsi?

— Mán csak huszonnégy. Utánuk halok, érzem.

S hat vasárnap egymás után hat kacsája tűnt el. Az öreg lesoványodva, összetörve lézengett udvarán. A hete-

dik vasárnapot megelőző este Pityke átkiabált:

— Tán haldoklik, urambátyám?

— Bár mán inkább a sír takarna — nyögte az öreg fáradtan.

— Nézze, Ádám bácsi, adjon el már nekem egy kacsát, úgy ehetném már holnap egy kis pecsenyét.

— Édes fiam, húsz darab, húsz az egész, tönkremegyek, leszegényedem, de hát látom, nincs Isten áldása rajtam. Vidd el fiam, vidd fiam.

Pityke kiválasztott egyet találomra, leszúrt érte egy forint negyven krajcárt és elégedetten távozott.

— Tizenkilenc, mormogta az öreg maga elé.

Vasárnap este szomorúan számlálgatta a kacsáit.

Egy... kettő... tizennyolc... tizenkilenc... húsz...

Dörzsölgeti szemeit. Újra kezdi. De csak húsz marad az mindenképen.

Pityke már leselkedett a kerítés mögött.

— Öcsém, fiam, hun vagy?

— No mi baj megint, öregem?

— Azt hiszem öcsém, hogy az öregségtől kergülni kezd az eszem. Ugyan számláld csak meg a kacsáimat. Tegnap, ugye, tizenkilenc volt?

— Annyi. Egy... kettő... húsz az, apám.

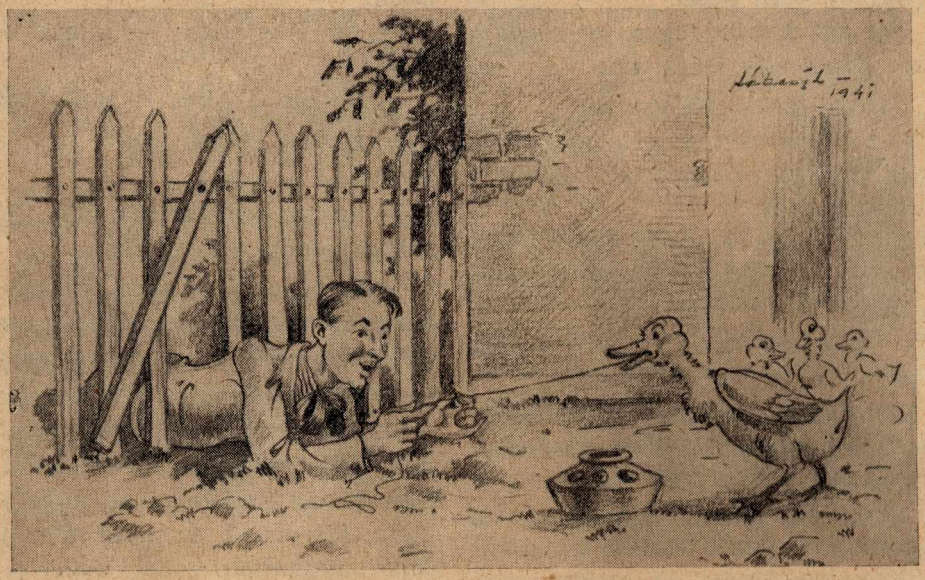

— No, fiam, ha pápista volnék, vagy óhitű, még ma kifüstöltetném a házamat, mert azt hiszem, itt köpköd valami csintalan szellem.

— Ha nem látnám szemeimmel, el se hinném.

Ismét egy vasárnapra rá huszonegyet számlált.

— De mán ezt tovább nem birom, megyek a bolondokházába.

Azután huszonkettő, huszonhárom, huszonnégy, huszonöt. Kacsái rendre visszakerültek. A huszonötödiknél azután visszatért az életkedve:

— Csudát láttam már sokat, de ilyet. Hogy ezt is megérjem.

— Még a huszonhatodik is visszakerülne, ha becsületes pénzen el nem adja nekem.

— Mondd, fiam, ti mégis sokat tanultok abba az oskolába. Mit mondanak a tekintetes professzor urak, vannak-e még csudák a földön?

— Vannak ám, kivált, ha diákember lakik tőszomszédságunkban.

— Hogy értsem ezt?

— Hát úgy, Ádám bátyám, hogy a maga fukarságát már egyszer csúffá kellett tenni. Jó pénzért kértem magától egyetlen kacsát, amikor zöldült a szemem az éhségtől, és kacsát a mult nyár óta nem ettem. Maga meg tréfált és goromba volt. No, mondom, megtréfálom. Tudtam azt, hogy maga minden vasárnap reggel templomba megy. Olyankor kitaszítottam az egyik lécet, így la, és hogy a szomszédok gyanút ne fogjanak, lehasaltam a földre, elővettem egy spárgát, amelynek a végére egy kukoricaszemet kötöttem — s beeresztettem az udvarába. Szárazon halásztam a kacsákra. Persze, hogy a kacsák a kukoricaszemet meglátták, lőn nagy futás és a leggyorsabb spárgástul együtt elnyelte. A spárga másik vége azonban az én kezemben volt, s azon lassan, óvatosan odahúztam a kerítéshez. Még kiáltani sem tudott az ebadta. S így egymás után hat kacsáját húztam át. Köszönje meg, hogy meg nem ettem. Mikor végre eladott egyet, megsajnáltam urambátyámat, s minden vasárnap egyet-egyet visszaeregettem. Ebből megtanulhatja: a fukart se Isten, se ember nem szereti, de még az ördögnek sem kell.

— Ej, ej adta diákjai, milyen kópé! Istenem, Istenem!

Találkozás a tengeren

Húsvét után volt. Lent Itáliában,
Déltájt már szinte forró volt a nap.
Kik arra jártunk, elhoztunk magunkkal
A ragyogásból egy-két sugarat.
A nyugvó tenger fényes fodrú hátán
Barázdát vont a kis fehér hajó.
Fedélzetén merengve hívta vissza
Emlékeit a tétlen utazó.

Egyszerre csak mozgalmas lesz az élet:
„Hajó jön!" hangzik fent a híradás.
Szemben velünk a széles tenger síkján.
Közelg egy négykéményes óriás.
Hatalmas teste mindjobban kiválik,
Úszó hegy ez, ponyva ormán a hó.
„Honnan jön?" kérdik. Felel a hajóstiszt:
„Fiuméből, kivándorló hajó."

És erre csönd lett. Jött valami bánat,
Mely szót se szól, de sóhajtást fakaszt.
És szellő támadt, mely elvitte tőlünk
Az olasz földről elhozott tavaszt.
És jött felénk sötét páncélú testtel,
Úgy volt, hogy minket már-már elkerül.
Megszólalt ekkor fedélzetünk ormán
A dal: „Hazádnak rendületlenül!"

Kiránduló dáikok álltak ott fent.
Ifjú szívünk dalban panaszkodott
És szállt az ének át a vizek árján,
Meghallották a nagy hajón amott.
A dal varázsa forrongásba hozta
A fásult szívvel bujdosó magyart
És kétezer kar intett át le hozzánk
És kétezer kar zúgta ezt a dalt.

Az óriás karének áradatját
Remegve hordták széjjel a habok.
Mint hogyha most itt lent a föld dörögne,
Mint máskor a haragvó ég szokott.
A tenger tiszta, fényes templomában
E dallal itt egy nép panaszkodott...
Derült maradt a menny mosolygó kékje.
Ki tudja, hogy meghallották-e ott?

Amint egymástól egyre távolodtunk,
Megértettem, hogy miért bujdosnak el:
A hon szerelme szép költészetével
Szívükben él, dalukban énekel.
De nálunk csak szép érzelmek teremnek,
Bolyongó koldus köztünk a való.
Azért megy el a valóság honába
Magyar földről megterhelt hajó.

(1907. április.) *Hamvas József.*

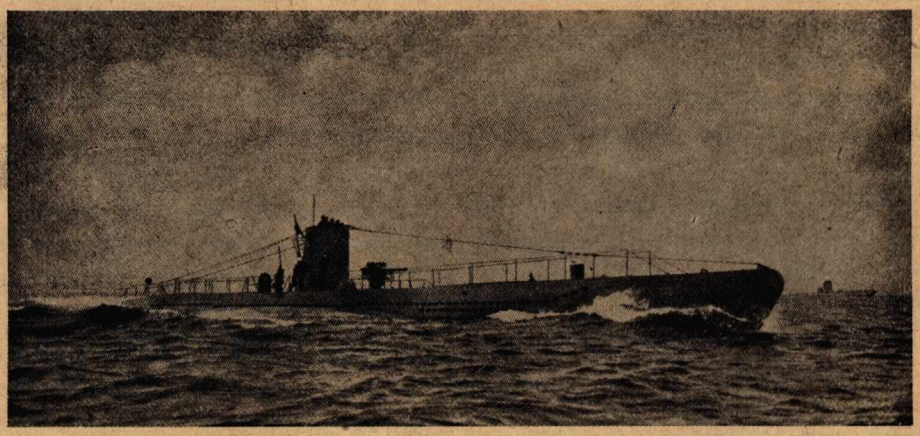

A BÚVÁRHAJÓ

A búvárhajó története több, mint 300 éves, de csak a mult század közepetáján kezdtek a tervezgetések megvalósításai gyakorlatilag értékes és használható alakot ölteni. Ekkor is még csak kézierővel, vagy lábbal hajtották őket. 1863-ban készült az első gőzzel, majd 1865-ben az első elektromotorral hajtott búvárhajó. Ma Diesel-motorok hajtják a felszínen haladó búvárhajó csavarjait, de egyúttal töltik is ilyenkor a hajó akkumulátor-telepét. A víz alá merült hajót azután ennek a telepnek elektromos energiája látja el a szükséges hajtóerővel, és ez működteti a világító, valamint egyéb gépi berendezéseket. A legelső ilyen — autonomnak nevezett — búvárhajó 1898-ban, Franciaországban készült.

Hogy a búvárhajó a kellő mélységbe merülhessen, igen nagy nyomást kell kibirnia, hiszen a víz alatt a nyomás 10 méterenként 1 atmoszférával — 1 kg négyzetcentiméterenként — növekszik; pl. 50 méter mélységben a hajó testére 5 kg per négyzetcm túlnyomás hat. T. i. a levegő nyomását is számítva a hajót kívülről 6 atm. nyomás terheli, de mivel a belül magával vitt levegő nyomása is 1 atm, és ez ellenkező irányban hat, tehát a különbség, az 5 atm túlnyomás az, ami a hajót össze akarja lapítani. Hogy ez ne történjék meg, a nagy nyomásnak kitett hajótestnek a nyomásnak ellenálló henger-alakot adnak, és ezt az acéllemezekkel összeszerelt testet belülről még erős acélgyűrűkkel, bordákkal is megszilárdítják.

Már a megelőző világháborúban készítettek 50 m-re alámerülő búvárhajó-

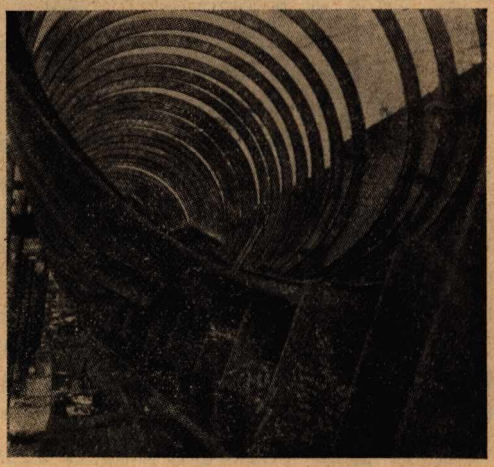

A búvárhajó bordái.

kat, ma valószínűleg 80—100 m mélységet is kibírnak, hogy a feléjük hajigált vízibombák elől menekülni tudjanak.

A búvárhajónak ezt a nagy nyomást kibíró belső részét egy külső köpeny fedi, amelynek olyan alakot adnak, hogy a hajó a víz felszínén minél gyorsabban haladhasson. Ezt a külső köpenyt nem készítik nagy nyomásra, ezért nem is szabad vízhatlanul elzártnak lennie, mint a belső résznek, hanem egész sor nyílása van, amelyen át lemerüléskor a víz behatolhat a köpeny és a nyomást kibíró belső rész közé.

A búvárhajó legsajátosabb képessége az, hogy szükség esetén le tud merülni a víz alá, majd ismét a felszínre tud emelkedni. Ezt a képességét a belső hajótestbe (esetleg azon kívül) épített víztartók, merülő és szabályozó tankok segítségével fejti ki. Ezeket úgy méretezik, hogy amikor levegő van bennük, a hajó a víz alatt nagyobb súlyú vizet szorítana ki a helyéből, mint a saját súlya, ezért ilyenkor a víz színe fölé emelkedik, míg súlya és a víz felhajtó ereje (Archimedes törvénye!) egyensúlyba nem jut és úszik, mint más közönséges hajó. Amikor a tartókba a levegő helyébe vizet engednek, a hajó súlya növekszik (úgy is felfoghatjuk, hogy vízkiszorítása csökken), tehát lemerül a beengedett víz mennyiségével szabályozható mélységbe. A rajzon a hajó elején és végén feltüntetett víztartók a hajó tengelyének irányú elhelyezkedését szabályozzák, könnyen érthető módon; rajzon vízzel csak félig elárasztott tartó a hajó változó megterhelésének (legénység, élelmiszer, torpedók) kiegyensúlyozására szolgál. A búvárhajó a felszínre úgy jön fel, hogy a tartókból a vizet levegővel kiszorítják. Persze, erre a célra levegőt kell magával vinnie. Ezt a levegőt a hajó saját szivattyúi sűrítik acélpalackokba, amikor a hajó a víz felszínén halad.

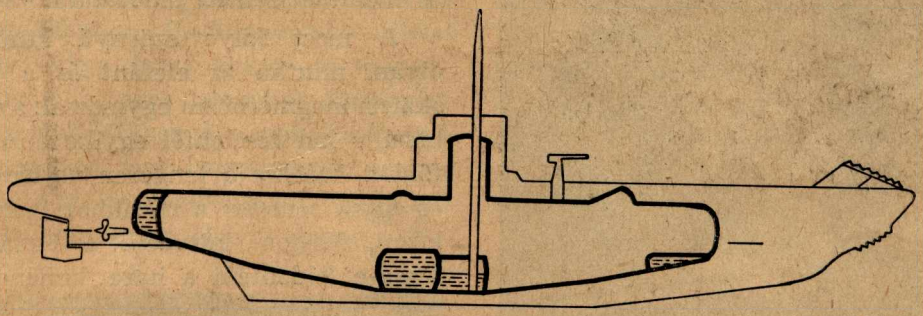

A búvárhajó vázlatos hosszmetszete; a vonalkázott részek a merülő és szabályozó víztartókat jelölik.

Amikor a búvárhajó támadásra ké-

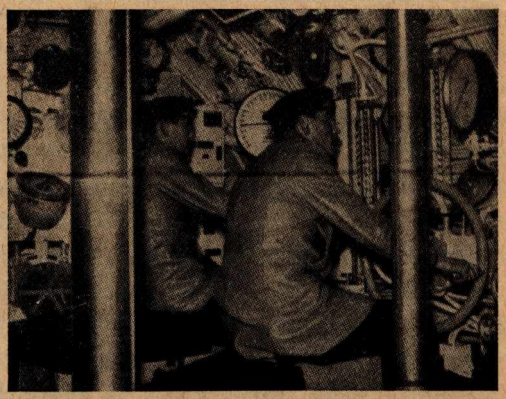

A búvárhajó „centrálé"-ja a mélység- és oldalkormány kezelőivel. Előtérben a két periszkóp-cső; az egyik tartalék.

szül, csak annyira merül alá, hogy periszkópja, a parancsnoki toronyból kinyúló prizmás-tükrös távcsöve a víz felett maradjon. A megtámadott hajót,

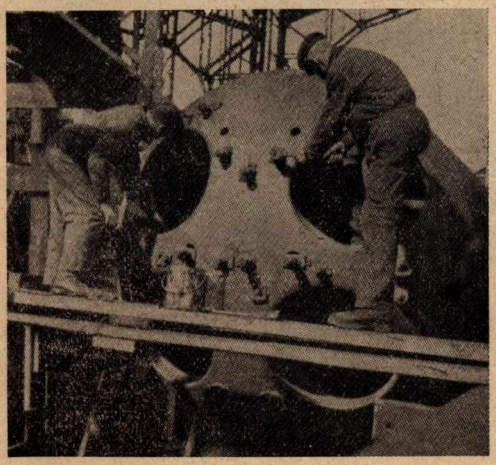

A torpedóvető csövek nyílásai a hajó belső testén.

számításba véve annak távolságát, haladási sebességét és irányát, egész saját testével megcélozza, mert a torpedővető csövek a hajó tengelyével párhuzamosan be vannak építve a hajótestbe. Ezekből a csövekből küldi a pusztulást és halált kiszemelt áldozatára.

A most folyó szörnyű küzdelem olyan, mintha az elefánt és a bálna akarna megmérkőzni egymással: a szembenálló két főellenfél egyike a szárazföldön, másika a tengeren verhetetlen, és egyik sem bír a másikhoz hozzáférkőzni. Vajjon közvetve a búvárhajó fogja-e eldönteni a harc kimenetelét, vagy a harmadik „elem"-ben, a levegőben történik-e meg a döntés: a jövő titka. Annyi tagadhatatlan, hogy a búvárhajó az ellenfél meggyengítésében igen hatásos eszköznek bizonyult. Ki.

„Most jöttem Erdélyből, Erdélyországából..."

Még szinte érzem a Hargita rengeteg fenyveserdeinek illatát, még egyre magam előtt látom a Csíki medence apró falvacskáit, fülembe cseng a hegyipatak csobogása, amikor számotvetek magammal: melyik volt ennek a gyönyörű erdélyi nyárnak legszebb, legérdekesebb napja Hát bizony az, amelyiken fentjártunk a Láztető esztenájában.

Hogy mi az az „esztena"? Az erdélyi juhnyájak magashegyi karámja. De kezdjük csak előlről, hogy jutottunk el oda? Már nyaralásunk első napjain egyre küldöztek: „Menjenek csak fel az esztenára, ott lehet jó juhsajtot kapni." Találkoztunk egy pöttöm székely leánykával, hatalmas tarisznya a hátán. „Honnét jössz, kislány?" „Az esztenáról!" A háziasszonyunk ordás (édes juhtúrós) palacsintát ígért ebédre, mint helyi nevezetességet, ha hoz le a pásztor „az esztenáról". Megbarátkoztunk egy kedves, vidámtekintetű pásztorkutyával. Kolonc a nyakában. Reggel, délben, este megjelent egy kis ételmaradékért. „Az esztenáról jár le" — mondják a háziak.

Egy szép, derűs napon, mikor még az „öreg Hargita" felől sem látszottak felhők, el is mentünk Gábor Áron bácsiért, hogy, mint már régen ígérgeti, jöjjön hát velünk arra a nevezetes esztenára. Jön is szívesen. Emleget ugyan valami bárcát, amit a favágóknak kell adnia, de azért jön. Ballagunk fel, fenyőlombok árnyékában, mind szűkebb hegyi úton. Közben meséli nagyapja testvérének, az ágyúöntő Gábor Áronnak legendás történetét. Hogyan tanult a bécsi arzenálban, bár nem nagyon

tanították ott akkor magyarnak, hát még székelynek az ágyúk titkát. Mikor azonban az ágyún múlt, csatlakozik-e a székely a 48-as szabadságharchoz, vagy gyáván meghunyászkodik, Gábor Áron mégiscsak előállt azzal a tudományával, amit jó székely szemével ellesett Bécsben. Csak anyagot adjanak az ágyúkhoz, önt ő akkor „jó szívvel". A kis faluk erre leemelték harangjaikat s viték Gábor Áronnak, hadd szolgálják most már Isten után a magyar hazát, a székely szabadságot . . . Igy mesélget a második Gábor Áron.

De most elhallgat, szekérzörgés hallatszik, itt vannak a favágók. Áron bácsi előreküld, csak menjünk a legközelebbi irtásig, ott várjunk, majd utánunk jön, ha átadta a bárcákat a favágóknak. Mi pihenünk egyet, várunk, múlik az idő, Áron bá' csak nem jön.

De jön helyette felülről, a hegy felől egy mokány kis székely. Tiszta tekintetű, ruganyos járású, beszédes kedvű.

„Hát magik hová valók?" — kérdi érdeklődve. Mikor megtudja, hogy pestiek vagyunk, megemeli a kalapját: „Isten éltesse magikat!" Igy megered a beszélgetés. Persze, hogy ő is az esztenáról való. Nagyon megörül, mikor megtudja, hogy éppen odakészülünk. De várni nem szeret. Kiáll a fennsík peremére, lekurjant Áron bácsinak, ki még mindig a favágókkal vesződik, hogy megyünk is már, majd elvezet ő a Lázhegyre. Már indul is a kis menet. Boga bácsi, új vezetőnk, a kislányunkat fogja kézen, óvatosan vezeti a kiálló kövek, gyökerek között. Egyre kérdezgeti, nem fáradt-e még a „küsaszszonyka", mert, ha igen, fölveszi ám a hátára a „kicsi gyermek"-et. Csupa jóság, szívesség.

Hamarosan feltűnik a fából rótt kis házikó. Boga bácsi egyre jobban szaporázza. Látszik rajta, hogy már a vendéglátó házigazda buzgalma is fűti. Oda is érünk már a híres esztenához. Gyakorlott mozdulattal emeli le a fazárat az ajtóról, tessékel befelé, még arra is figyelmeztet, hogy lehajolva lépjünk be, mert bizony alacsony az ajtó. Fenyőfa és juhtej illata kering a tenyérnyi kis hajlékban. És mennyi látnivaló! A sarokban három kőből rakott tűzhely, néhány szikrányi parázsra gondosan rákaparva a hamu; mert bizony kovával csiholja még a tüzet Boga bácsi, az Úrnak 1941-ik esztendejében, fenn a hargitai esztenán. Már pedig a kova is ritka kincs ott, ahol pokolsárszerűen fortyog a föld mindenfelé és ahol csupa vulkanikus kőzet van csak. Messziről, a falujából hozza fel magával még ezt a tűzszerszámot is. Meg kell becsülnie, mert fogytán van. Szép tiszta sajtárt mutat, el is magyarázza, hogy ebben oltják és habarják a tejet. Mutatja a magafaragta kanalat is. Látjuk a szép, egyenletes, gömbalakú juhsajtokat, meg is mutatja, hogyan sajtolják szép, tiszta háziszőttes kendőkben. Egyszercsak elénktesz egy mázas tálat, benne a híres orda, a juhászok csemegéje. Mi csak

tessék-lássék eszegetünk belőle, hiszen tudjuk, hogy ez Boga bácsi aznapi élelme, no, meg az a kis puliszka, ami szintén ott vár fogyasztásra. De velünk jött Áron bácsi unokája, az úgy tömi magát a fínom csemegével, hogy csak úgy szuszog bele. Rá kell szólnunk, hogy hagyjon már valamit a házigazdának is!

Közben nagy mozgolódás hallatszik kívülről, kinézünk. A „gyermek" (a bojtár) jött meg a kecskékkel. Helyre kis székely legényke tereli a kecskenyájat fejésre, vagy hét hatalmas juhászkutya

segít neki nagy buzgalommal. Sajnáljuk, hogy a mi hű vendégünk nincs köztük, az, úgy látszik, az oláh esztenáról jár le hozzánk. Elnézzük, hogy ugrándoznak a fehér-fekete tarka kecskék, hogy szökdelnek a kis gidák. Boga bácsi a kutyáival büszkélkedik.

Délre jár, készülünk lefelé. Boga bácsi, mint igaz székely, tudja, mi a vendéglátó tisztesség: elkísér hazáig. Hátha a „kicsi küsasszony" mégis elfáradna. Még mutogatja neki útközben a „lipinka-madarat" (barázdabillegető), még elmondja, hogy lejön a borvízhez inni egyet, nehogy bántson bennünket, hogy oly nagy utat tett a kedvünkért s aztán már búcsúzunk is. Még utána nézünk, úgy „rugóz" le a köveken, mint egy díjat nyert „természetjáró", csak maga sem tud erről és mégis tökéletesebben csinálja!

Másnap találkoztunk Gábor Áronnal. Sajnálja, hogy nem vele mentünk fel az oláh pásztorok esztenájára, mert ott éppen farkasjárás volt. Kikapott a nyájból egy birkát farkaskoma, csak a tíz pásztorkutya segítségével tudták elverni a nyájtól. Mi nem bánjuk, hogy nem láttuk a farkaskalandot. Nem lett volna kellemes azután az erdőt járnunk.

Annak is örülünk, hogy székely juhász esztenáját láttuk, aki a pesti nyaralót úgy köszönti: „Isten éltesse!" Bizony, éltesse Isten őket is, e „mindig zöld kicsiny föld" minden derék magyarját! *Dr. Zelenka Margit.*

ISKOLAI ESETEK

A nádori szék

Történelemórán adja fel a tanár úr a kérdést az egyik fiúnak: „Mikor volt Erdélyben betöltetlen a nádori szék?" A diák azonnal jól megfelel rá: „1530-tól 1554-ig." „Helyes — mondja a tanár úr, aki meg akarja tréfálni a felelőt — s meg tudnád nekem még azt is mondani, hogy abban az időben ki volt az erdélyi nádor?" Erre már nehezebben jön a válasz, de azért felel a diák: „Azt hiszem, Verbőczy."

A „vezényszó"

Leventeórán meglátogatja a szakaszt a főoktató úr. Sokat magyaráz, nagyjából meg van elégedve, végül hogy meggyőződjék arról, hogy a leventék a vezényszavakban is jártasak, megkérdi az egyik fiút: „Nahát mondd csak meg nekem, mit kell vezényelni a „feküdj"-nél? A levente vigyázzba kapja magát, s az oktató felé fordulva, teljes lelki nyugalommal válaszol: Ess hasra.

Kelemen Tamás.

Azok a földtani kutatások, amelyek már évek óta folynak Mexicóban, most nagyjelentőségű eredményekre vezettek. Az évek millióira visszatekintő kőrétegek alatt egy **eltűnt földrész** és egy hatalmas világtenger nyomaira bukkantak, amely Észak-Amerikát Dél-Amerikától választotta el. Bosse, amerikai tudós, már másfél évtizeddel ezelőtt felfedezte ennek a földrésznek, illetve tengernek a nyomait és az ő eredményeit igazolták a mostani vizsgálatok. Az eltűnt földrész medvetalpalakú volt. A mai Texas határaitól egy nagy tenger partjáig terjedt, amely tenger viszont a mai Közép-Mexicó területét boritotta be.

A kölni óvárosban római középület maradványait ásták ki. A lakásépítés magas színvonalát mutatja, hogy a padlózat már deszkákból készült és a ház légfűtéssel volt ellátva.

A budapesti ásatásoknál érdekes történelmi műemlékeket tártak fel. Az óbudai hajógyári szigeten az aquincumi múzeum irányításával egy római erődített tábor parancsnoki épületét ásták ki. A rommaradványok a szakértők szerint rendkívül fontosak. Ugyancsak Óbudán, a Raktár-utcában egy őskeresztyén temetői kápolna romjait tárták fel. A főváros régészeti és ásatási intézete gyors ütemben folytatja a Nagyszombat-utcai katonai körszínház visszaállító munkálatait. A halászbástyai kőmúzeum és a középkori ásatási osztály szakértői most tárják fel a Nagytétény mellett elpusztult Csut község templomát.

A pomázi romterületek feltárója, Sashegyi Sándor, a neves régész, bejelentette vitéz dr. Endre László alispánnak, hogy Pomáz tőszomszédságában megtalálta **Árpád fejedelem sírját.** A pomázi leletek — Sashegyi állítása szerint — felforgatják a honfoglalás korának eddigi történetét. Ez a vidék nagy lehetőségeket nyújt az új irodalom történetének és kutatásának. A pomázi sziklasír és az ott lelt rovásjelek bizonyító adatként szolgálnak a magyarság hovatartozandóságára, ősi helyére és ősi nagy műveltségére, vallására, a mágizmusra, mely visszanyúlik a szumirok nagy vallás-kultuszára.

A világ legnagyobb fája Kaliforniában van, 2075 méter magasságban. A fa a földtől lombozata tetejéig 143 méter, törzsének a kerülete 11 méter. Az óriásfa súlyát 7655 tonnára becsülik és elszállítására 33 vasúti kocsira volna szükség.

A világ leghosszabb trolleybuszát helyezték most üzembe Rómában. Hossza 18 és fél méter és több, mint kétszáz személyt tud felvenni. Felszállás csak egy helyen van éspedig a kocsi hátulsó részén lévő ajtón át, ezzel szemben két kijárat, az egyik a kocsi elején, a másik a közepén. Érdekessége a középső kijáratnak, hogy az utasok maguk nyitják ki itt az ajtót egy villamos pedál lenyomásával, amely működésbe hozza az ajtónyitószerkezetet. Ezt azonban csak akkor lehet megtenni, amikor a kocsi áll, egyébként az ajtóműködtető szerkezet ki van kapcsolva.

Amerikai vegyészek vizsgálatokat végeztek **a fű vitamintartalmára** vonatkozóan. Megállapították, hogy a friss zöld fűben több vitamin van, mint a gyümölcsökben és a zöldségfélékben. A vizsgálatok szerint a fűben bőven van B1, B2, C és F vitamin, csupán a D vitamin hiányzik belőle. Azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a füvet úgynevezett vitaminsó alakjában, szárítva és porrá őrölve hozzák forgalomba.

Egy olasz vegyésznek sikerült egy indiai fügefa leveléből előállítani számos, **a szappangyártásban** használatos nyersanyagot.

P. R. Jaccard, svájci órás olyan **órarugót** talált fel, amely felhúzás után és közvetlenül lejárása előtt teljesen egyforma hajtóerőt szolgáltat. A találmány egyaránt alkalmazható toronyórákra és a legkisebb karórákra.

Románia lakossága a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 13,492.983 lélek. Bukarest lakosainak a száma 999.658. *P. F.*

A CSERHÁTBAN

— Útleírás —

Irta: *Csukly László,* Aszód

Amikor kinyílott az iskolakapu, megkapott a nyár kedves melege. Megkapott, húzott, hívott magához. Íme, már robog is velem a vonat és megyek. Utam célja a bujáki vár.

A vonat mindenütt zöldhátú hegyek között visz. A hegyek alatt pedig csendes, fehérfalú házak.

Pásztótól kezdve kocsin haladok utam célja felé. Hárman ülünk a rázós szekéren: egy öreg bácsika, a barátom, meg én. Az út mellett mindenütt munkás, dolgos emberek. Csendesen, hang nélkül dolgoznak. Az jár az eszemben, miért nem dalolnak ezek az emberek? Talán a szegénység húzza le őket és azért nincsen kedvük?

Megkockáztatok egy kérdést a mellettem ülő öreg gazdához:

— Mondja csak, János bácsi, itt soha sem dalolnak az emberek?

— Dehogy nem, csak akkor, amikor az ideje itt van. A lányok most nem dalolnak, mert annak csak aratásban van itt az ideje.

Elgondolkoztam az öreg válaszán. Milyen furcsa is itt az élet, a hegyek között. A kocsi lassan bedöcög velünk a legutolsó faluba, Bujákra.

Elköszöntünk a bácsikától, de mikor fizetni akarunk, elhárítja a pénzt.

— Nem vagyok én fuvaros — na, az én Istenem áldja meg magukat.

Mi csak néztünk utána, s a szívünket valami érthetetlen melegség járta át, és ekkor nagyon nagyra emelkedett szemünkben ez az egyszerű, szegény, de önérzetes palóc.

Most már gyalog folytattuk az utunkat tovább. Éreztük, hogy nyár van. Hátunkon hatalmas hátizsák, tele mindenféle jó elemózsiával. Másztunk, kapaszkodtunk felfelé. Lábunk nehezen vitt, de a lelkünk, a képzeletünk már fenn volt a vár alatt. Ott, a híres bujáki vár alatt, ahol mi élni fogunk, még pedig ugy, mint az ősember.

Hm. Ősember. S már előre dagadt a mellünk a büszkeségtől, hogy mennyivel különben fogunk mi élni, mint az ősember, még pedig ugyanazon primitív eszközökkel. A hátizsákunkban ott lapult egy könyv. Ezt különösen fontosnak tartottam. Olyan lesz, mint egy vádirat, ragyogott fel az arcunk. A könyv az ősember életét tárgyalta.

Közel egyórai gyaloglás után elérkeztünk a bujáki várhoz. Csak egy elhagyott gyalogút vezetett oda, azon mentünk fel.

Fejünk felett százados tölgyek susogtak, talán nekünk akartak valamit a multból mesélni. Leraktuk a holmit. Most pedig sátrat verünk.

A nap még a sűrűlombozatú fák között is besütött, mintha minket nézne nagy érdeklődéssel.

Recsegett az erdő, amikor nagy vadul nekikezdtünk sátrat verni. Végre elkészült a nagy mű. Ott pompázott a zöld ágakból készült sátor-remek.

— Na, ennél nem lakott különb sátorban az ősember, az biztos — jegyezte meg barát-

tom, miközben verítékező homlokát törölgette boldog diadallal. Azután megtoldotta egy kedvemrevaló mondattal:

— Ehetnénk valamit!

— Először tüzet rakunk és azon sütünk nyárson szalonnát — tettem meg az első ellenvetést.

Előkerült az ősemberről szóló könyv. Hogy is rakott tüzet az ős? Azt mondja, két száraz fát dörzsölt össze addig, amíg az meg nem tüzesedett.

Nosza... Nekigyűrkőztünk. Dörzsöltük a botot. Negyedőrai kemény munka után én már érezni véltem a füst szagát. Mindjárt ég a tűz... Társam fájdalmas arccal megjegyezte, hogy nála már dél van.

— Munka után édes az ebéd — állapítottam meg makacsul, de azért titokban én is arra gondoltam, hogy odahaza már asztalon az ebéd.

Közben dörzsöltük a botot. Csüggedés fogott el bennünket.

Egyszercsak látogatónk akadt. Öreg palóc bácsika. Amint látta keserves munkánkat, nem tudta mire vélni küzködésünket.

— Mire való ez a munka, fiatal urak?

— Tudja bácsi, az ősember így gyújtott tüzet.

— Na, ezt már nem hiszem. — S mi nem bizonyítottuk, mert már mi sem hittük. De azért tartottuk a frontot.

A bácsika egyideig nézte munkánkat, azután odábbállt. Összekuporgatott egy kis csomó harasztot, megsercent kezében a gyufa, s már vígan ropogott a tűz.

— Itt van ni. Így csinálta volna az az ősember, ha okos ember lett volna, — szólt, azután diadalának boldog tudatában elballagott a gyalogúton.

Mi pedig keserű érzéssel sütöttük a szalonnát. Az ősembert tárgyaló könyvet pedig elrejtettük a hátizsák legmélyére.

Este, amikor a sátor előtt vígan lángolt a tűz, az égre néztünk. A fák között bebámult a Hold és mi éreztük, hogy az ősembert keresi.

Azután csak néztük az eget, a sziporkázó csillagokat, s valahogy nagyon szégyeltük magunkat az ősember előtt.

Másnap reggel madárcsicsergésre ébredtünk. Most volt először alkalmunk igazán körülnézni a vidéken. A hegy alatt, mint engedelmes gyermek, feküdt a falu: Buják. Csendes, dolgos palóc nép lakja.

Elindultunk a várat megnézni. Annyit már tudtam róla, hogy a törökök harcoltak itt valamikor. Felértünk a várhoz.

Istenem, mi maradt abból a törökkel dacoló várból. Az idő szétrágta. Ma már csak omladozó csupasz fala hirdeti az időt, a mulandóságot.

A vár alatt örökzöld fenyők nyúlnak az ég felé, mintha Istenhez akarnának felkapaszkodni.

Hazafelé kerülőt tettünk. Elmentünk Fehérkúthoz. Zordon sziklák között húzódik meg ez a kút. A népmese azt tartja róla, hogy egy gonosz vénasszony lelte benne a halálát.

Az idő lassan haladt. A mezőkön ringó búza megsárgult, beérett. Elkövetkezett az aratás. Mi is elmentünk segíteni János bácsinak. Valamivel vissza kellett fizetni a kocsifuvart. Segítettünk kévét rakni a nagy ökrös szekérre. Kemény, de szép munka volt. Kezünket feltörte a villa nyele, de azért vídámak voltunk.

Egy pár szép nótát is megtanultunk:

Árva csana terem a határba',
Szőke kislány jár a szomszéd házba.
Két szememet rá sem merem vetni,
Mert az anyja nem hagyja szeretni.

Folyt a munka, haladt az idő.

Vasárnaponként János bácsi is kijött megnézni a mi sátorhelyünket. Ilyenkor bolyongtunk az erdőben. Régen elfelejtett sövényeken járkáltunk. Bele-belepillantottunk az erdő életébe. Szelíd kis őzek riadtan menekültek be az erdő sűrűjébe. Minden olyan titokzatosan szép, csendes volt. Esténként a tábortűz mellett ültünk. János bácsi mesélt, énekelt nekünk.

— Tudják-e fiatal urak, hogy járt Simon?

— Énekelje el János bácsi.

Elment Simon disznót lopni,
De nem tudott okoskodni;
Dupla fegyver meg van töltve,
Aki Simont főbe lőtte.
Bikkfető a temetője,
Levele a lepedője,
Fülemile a kántorja,
Egy nagy cserfa siratója.

De jó volt is ott Istenem az öreg bujáki

vár alatt, a susogó erdők ölében hallgatni az öreg János bácsi meséit.

De sajnos, az idő eljárt. Az aratásnak már a végén jártak, és mi készülődtünk haza. Elbúcsúztunk a bujáki vártól.

János bácsi egy búzakalászos szívet hozott fel a sátorhelyünkhöz. Az aratók csinálták.

— Tegyék el az ifiurak. Emléknek adom. Ne felejtsenek el minket soha.

Elindultunk haza. Az állomásra János bácsi vitt bennünket kocsin. A mezőn munkások dolgoznak. Még néhol aratnak. Innen vígan száll a dal. Száll utánam, húz, hív vissza:

Akkor szép az erdő, mikor zöld,
Mikor a vadgalamb benne költ,
Olyan a vadgalamb, mint a lány,
Siratja a párját, ha elszáll.

Isten veled, te kedves falu. Isten veled öreg Cserhát. Elbúcsúztunk. Elmult a nyár. A sötétzöld Cserhátból nem maradt meg nekem más, mint a búzakalászos bokréta, meg az édes emlékek. S az a pár nóta, amit megtanultam s ha eldúdolom, elindul felém a bujáki vár, újraélednek a tábortüzek és jönnek az emlékek.

Valaki

Béke

Valaki itt volt...
Szép csendesen jött le a földre
És rászállott egy nyomor-völgyre.

Valaki harcolt...
Nagy küzdelmek dúlták a lelkét
s elszántan védte ősi telkét.

Valaki elment...
Gyászolva bújtak össze páran
s csak ők tudták meg: — ketten,
[hárman...

Kökény Pál
Aszód

Béke

Valaki

Ha Isten megáldja a földet,
hogy boldog legyen Káin nemzetsége,
a legnagyobb áldás, amit adhat:
a Béke.

Kökény Pál
Aszód

A mi sóhajtásunk

A mi sóhajtásunk
Szálljon át a réten,
Illatos erdőkön,
Tarka mezőségen...
Széles harcmezőkön,
Vérvirágos tájon
Küzdő hőseinknek
Szívére találjon!...
Szívünk a szívüket
Ölelje, csókolja;
Lelkünk a lelküket
Lágyan átkarolja...
Hitegessük őket
Reményteljes szóval,
Halmozzuk el minden égi,
Minden földi jóval!...

Potyondy Gyula
polg. isk. III. o. t.

Móritz Sándor rajza.

I.

Az utolsó nap.

Nagy csend a házban. A kis cseléd lábujjhegyen járt. Félt a saját lármájától. Az özvegyasszony aludt. Nemrég nyomta el az álom. Az éjjel sokat volt ébren. Fia egypárszor felébredt arra, hogy gyertyát gyujtott. A fiú se aludt olyan jól egyfolytában, mint máskor. Hallotta, hogy nagyokat sóhajt édesanyja. Egyszer sírt is. Aztán elfojtotta a sírás hangját. Így még szomorúbb volt.

Már jól fent járt a nap,mikor a szomorú asszony kinyitotta a szemét. Fia jóreggelt kívánt neki. Még könnyes volt a szeme. Bánatos arca halavány volt. Fekete haja úgy fogta körül, mint valami gyászkeret.

Megkérdezte, hány óra. A falióra már be volt csomagolva. Az ő kis aranyórája nem szokott felhúzva lenni. Azt se lehetett tudni, biztos-e a járása. A fiú öntudatos büszkeséggel nézte meg az óráját. Pontosan járt. A konfirmációra kapta. Megmondta, hogy félnyolc.

— Istenem! Ilyen késő! Pedig még mennyi a dolgom!

— Ugyan, mi volna? Minden be van csomagolva, ami útra megy. A többi ittmarad továbbra.

— De még föl kell tisztogatni a lakást. Aztán el is kell búcsúzni Kerbeléktől, meg Pándytól.

A fiú el akarta fojtani a haragos morgást, de nem egészen sikerült. Az anyja szelíden mondta:

— Ne haragudj rájuk. Nem rossz emberek.

— De azok!

— Ne mondj ilyet!

— De mondom. Kihasználták édesanyám jámbor bizalmát. Zsebeltek házunk tönkremeneteléből.

— Irígyek beszélnek így.

— Amióta júniusban megjöttem Sopronból, régi barátaim sokat beszélnek erről.

— Gyerekek azok, mit tudhatnak?

— Tizenötödik évükben vannak, akárcsak én. Értik már, amit látnak és hallanak. Ebéd fölött is beszéltek a felnőttek a mi dolgainkról. Tudják, hogy Pándy ügyvéd néhány jelentéktelen írás megszerkesztéséért egy pár ezüsttel kivert lószerszámot vitt el. A szerszám megért száz forintot, a munka ötöt.

— Mit tudják az emberek, Pándy mennyit segített dolgaimban?

— Aztán mindennek befejezésére ez a házeladás.

— Hát erről meg mit mond a hiába való szóbeszéd?

— Ugy-e, mikor az édesapám meghalt, ezért az emeletes házért, a gyárért meg a nagy udvarért százötvenezer forintot ígértek?

— Bizony annyit, — és fájdalmasat sóhajtott hozzá az özvegy. — Egész életem bánata lesz, hogy nem fogadtam meg édesapád tanácsát. Halálos ágyán meghagyta, hogy ha meghal, tüstént adjak el mindent, mert ennek a festógyárnak a vezetése nem asszonynak való. Olyan drága anyagokkal dolgozik, hogy azokat szakembernek kell ellenőrizni. Aztán fióküzleteink is voltak, azokat is hozzáértéssel kell vezetni.

— Tudom, édesanyám, miért nem adott el mindent. Nekem akarta a gyárat megtartani, mert csak azt nézte, hogyan hozta az ezreseket édesapám életében.

— Azt akartam. Az üzleti könyvekből tudtam, hogy a bevétel százezer forint volt esztendőnkint. Hogyan adhattam volna el az egészet százötvenért. Most már elveszett a vevőköre, régi híre. Most már nem ér annyit.

— De mégis csak többet ér huszonnégyezernél. Ennyiért adták el Vargha péknek Kerbel bácsi, meg Pándy ügyvéd.

— Azt még te nem tudod, hogy ha valamit el kell adni, annak leverik az árát.

— De azt tudom, hogy a bácsi és az ügyvéd nyerészkedtek az eladáson.

— Ugyan honnan tudnád?

— Vargha Pistától.

— Gyerekbeszéd.

— Nem az! Pista jó pajtásom. Sokat játszottunk együtt itt a gyár udvarán. Együtt jártunk elemibe Skultétyben. Ő is sajnálta, hogy eladják a gyárat. Aztán lebontják a gyárépületet és lakásokat építenek belőlük. Minden más lesz. Hát nagyon sajnálta, hogy így lesz. Látta, hogy a bácsi, meg az ügyvéd tárgyalnak a gyárvételről az édesapjával. Hát elbujt a szomszéd szobában, ahol egy beépített szekrényen keresztül jól lehetett hallani, amit a másik szobában beszélnek, Pista aztán elmondta, amit hallott és még az este bedobálta Kerbel bácsi, meg Pándy ablakait.

— Ugyan miért?

— Mert édesapja 40 ezer forintot ígért a házért. Meg volt győződve, hogy annyiért nem kapja meg. Rászánt volna ötvenezret. De Pándy azt mondta, hogy odaadják a gyárat huszonnégyért, ha Vargha nekik külön ad még hat ezret. Az eladási ár legyen huszonnégy ezer, de ők fejenként három-három ezret kapnak. Vargha először hallani sem akart ilyen vételről, de akkor Pándy azt mondta, hogy eladják a gyárat másnak. Huszonnégy óra alatt kapunk vevőt ezen a módon a gyárra, ami a két utcára néző telekkel együtt megér hatvanezret. Vargha nem akarta elszalasztani a kedvező vételt, hát belement az ajánlatba.

— Nem lehet ez igaz, édes fiam. Kerbel bácsi unokabátyám és Pándy becsületességét senkise vonta kétségbe.

— Hát persze, ezért se lehet őket becsukatni. A vevőt nem lehet megbüntetni azért, akármilyen közvetítési díjat fizet. Aztán nem ő ajánlotta meg ezt az összeget. A vételárat se ő szabta meg. Édesanyám azt gondolja, hogy egyszer szemére vetem, hogy itt minden elveszett? Hát, hogy így történt, abban mindig édesanyámnak irántam való szeretetét látom. De az a tizenhatezer forint, amivel a bácsi, meg az ügyvéd megraboltak bennünket, gonoszságból veszett el. És édesanyám még hálálkodik is nekik.

— Mindig mellettem álltak egyedüllétemben. Vígasztaltak, segítettek.

— És mit hordtak el innen? Az eredeti olajfestményeket, az ezüstneműt, a zongorát, ékszereket, gyönyörű asztalneműt és ki tudja, még mi mindent?

— Pénzt nem adhattam fáradozásukért.

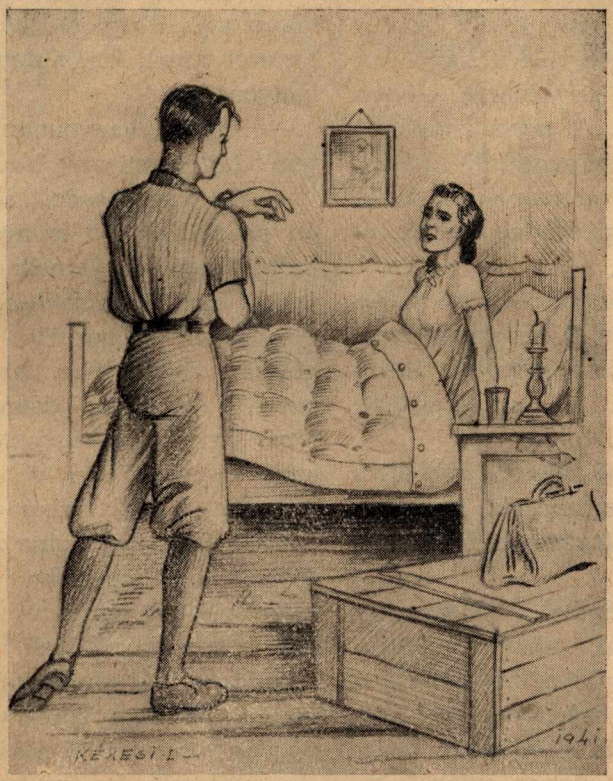

— Nem györöm ezzel tovább édesanyámat. De egyszer se gondoljon arra, hogy én édesanyámat vádolom azért, mert tönkre mentünk. Meg aztán, — a fiú hangja elfulladt, — hogy ha ez volt az utolsó éjszaka, amit ez alatt a régi födél alatt eltöltöttünk.

Nem igen tudott tovább beszélni. Kiugrott az ágyból. Gyorsan öltözködött. Az özvegy némán nézett maga elé. Összekulcsolta a kezét, imádkozott.

Amikor a fiú elkészült, még egyszer kinézett az ablakon. Nem a régi, tágas, elsőemeleti, hatszobás lakásban töltötték ezt az utolsó éjszakát. Egy emelettel feljebb, a padlás oldalába épített kis szobában. Mert az első emelet már egy év óta ki van adva.

Innen felülről sokkal szebb volt a kilátás. El lehetett látni a csanaki, nagybocsáti hegyekre. Idelátszott a csanaki hegyből Rákóczi fája, ahová annak idején a fejedelem lovát kötötte, amikor megpihent. Az a fa akkor még sudár, vékony növendék lehetett. Azóta megerősödött, kiterebélyesedett, mint a nagy fejedelem emlékezete. Milyen drága dolog is az emberben a nagyság, a nemes lélek! Milyen szomorú, ha valakiben ennek az ellenkezője munkál! Mindig így, az ablakból állva szokta elmondani magában reggeli imádságát övéiért.

Közben a kis cseléd is bekukkantott.

Reggelre terített a másik szobában. Az özvegy is felkelt. Szomorú reggeli volt. A fiú úgy érezte, hogy nem szabad vígabbá tenni. Azért sietett is az elfogyasztásával. Nem kérdezte édesanyjától, hogy elmegy-e búcsúzni a bácsihoz és az ügyvédhez. Bizonyosan van még elintézni való dolguk. Az özvegy se kérdezte, elmegy-e vele a fia.

A fiú leballagott az udvarra. Üresek voltak az épületek. A tágas istállóban nem álltak már a símaszőrű, sötétpej lovak. A legtöbbje édesapjának nevelése volt. Mert nagy kedve telt a hibátlan járású lóban.

Odább a régi mángorló-épület széles fatornya, aminek felső részén kétemeletes szénapadlás terpeszkedett. Innen dobták le a szénát az istálló kerékjászolába.

Az emeletre vivő lépcső oldalában üresen álltak a kutyaházak. Az okos, hűnézésű hófehér kuvaszok is elmentek innen.

Balról a műhelyépületek. Elől a kazánnal, katlanokkal, odább a földbe ásott festékes hordók: a kipák sorfala. Felment a széles szárítóra, ami úgy állt ott hosszú lábain, mint valami özönvíz előtti csodaállat. Innen aztán pompás kilátás nyílt a városra. De szép is magasból a világő A fiú megfogadta magában, hogy ahogy tudja, mindíg a magasból, a lélek nemes magasságából nézi az életet.

Délre megjött az édesanyja. Nem beszélt arról, hol járt. Az ebédet csendben ették végig. Csak amikor letették a kést-villát, akkor nézett a fiára hosszan, szomorúan:

— Holnap ilyenkor már Sopronban esszük meg az ebédet.

— Lássa, milyen jó lesz, hogy már nem válunk el az iskolai év kezdetével.

— Szűkös lesz az életünk.

— Hát nem ízlett most is az ebéd, amit a kis cseléd főzött? Nem volt olyan, mint amit a szakácsné készített lent a nagykonyhán három-négy cseléddel?

— Ezt csak azért mondod, hogy megvígasztalj. Hogy ne bántson a lelkiismeret azért, hogy nem vigyáztam a vagyonodra.

— Az én vagyonomra? Én szereztem? Mi jogom volt hozzá?

— Ha ő meg tudott állni az életben, én ne tudjak? Ő is üres tarisznyával indult neki az életnek. Ki tudja, nem jobb-e így? Nem jobb-e, hogy kénytelen leszek dolgozni? Jómódban nem nőttem volna léha, haszontalan emberré? Aki nem dolgozik, elsorvad. Most szegények vagyunk ahhoz képest, amilyen jómódban voltunk. De nem volna-e sokkal szomorúbb, ha sok pénzzel indultam volna neki az életnek és dologtalanságban szegényedtem volna el öreg koromra? A szomorújátékok vígan kezdődnek, de szomorúan végződnek. A vígjátékokban pedig az elején igen nagy bajok vannak, de boldogság fejezi be az utolsó felvonást.

— Jól esik, ha így beszélsz.

— Már pedig én mindíg így beszélek, édesanyám. Nemcsak azért, hogy vígasztaljam, hanem, hogy magamnak is bebizonyítsam: a fiatal embernek nagyobb veszedelem a sok pénz, mint a kevés. A kevés pénz munkába fogja az embert és a munka ura lesz a pénznek. A sok pénz elvesztheti a munkát és vele az embert.

Az özvegy szomorúan mosolygott:

— Hát nem vesztettünk el mindent?

— Semmit, édesanyám, semmit! Én azt hiszem, hogy most nyertük vissza egymást igazán. (Folytatjuk)

KOCKAREJTVÉNY.

Valent Béla.

(5. pont.)

A A A A A A A A	A finnek éposza.
A A A A B C C	Az egyházi átok kifejezője.
E E E E É É	A kuruc ellenfele volt.
K L L L L	Menetelő katonai csapat pihenőhelye.
M M N N	Örege.
N E T	A és római 1100.
T V	Skálahang.
V	Névelő.

KALEVALA
ANATÉMA
LABANC
ETAPE
VÉNE
AMC
LA
A

LÓUGRÁS-REJTVÉNY.

Mayerik Károly.

Petőfi-vers sorai.

(5. pont.)

Indulás a csillaggal jelzett kockából.

E*	G	D	A	Á	G	T
O	T	G	O	E	Y	M
Y	N	L	B	E	N	N
	I	T		B	E	G
Z	G	L	T	Á	Á	A
N	H	M	K	N	Á	N
E	Ö		A	R	K	P

Egy gondolat bánt engemet,
Ugyfan pártnak közt hallni meg.

KIS SZÁMTAN.

Kossuth Tivadar

5 pont.

27 felosztandó 4 olyan részre, hogy ha:
az első részből levonunk 2-t 8
a másodikat megszorozzuk 2-vel 3
a harmadikhoz hozzáadunk 2-t 4
a negyediket pedig elosztjuk 2-vel, 12
akkor mind a négy esetben ugyanazt kapjuk.

8+3+4+12=27

A rejtvények megfejtését minden hó 20-ig küldjétek be Blázy László tanár úr címére (Budapest, VII., Vilma-királynő-út 19.). Mutassátok meg lapunk iránti szeretetetet azzal is, hogy sokan fejtitek meg rejtvényeinket és közölhető rejvényeket is küldtök. A legjobb megfejtőket és rejtvényalkotókat az Evangélikus Tanáregyesület fogja megjutalmazni.

Pályázat.

Az Országos Evangélikus Tanáregyesület elnöksége következő pályázatokat hirdeti:

I. Vers. Jutalom: I. díj 10 P, II. díj 5 P, III. díj jutalomkönyv.

II. Rajz (ceruza-, tussrajz, linóleummetszet). Jutalom: I. díj 15 P, II. díj 10 P, III. díj jutalomkönyv.

III. Elbeszélés. Különválasztva felső és alsó osztályosok számára.

Felső osztályosoknak (V—VIII. tanítóképzősök, más középfokú iskolások). I. díj 15 P, II. díj 10 P, III. díj jutalomkönyv. Alsó osztályosoknak (polgáristák, gimn. I—IV.). I. díj 10 P, II. díj 5 P, III. díj jutalomkönyv.

IV. Útleírás. (Erdélyről vagy Bácskáról, Muraközről, vagy más visszatért területeinkről szóló mű előnyben részesül.) I. díj 10 P, II. díj 5 P, III. díj jutalomkönyv.

A pályázatban résztvehet a lap minden előfizetője. A pályaműveket aláírni nem szabad, hanem jeligével kell ellátni. A nevet borítékban kell ugyanolyan jeligével mellékelni. Írja rá minden pályázó az elbeszélésnél, hogy alsó-, vagy felsőosztályos műve-e? *Beküldési határidő* 1941. nov. 15; cím: Dr. Bánkúti Dezső főszerkesztő, Budapest, IV., Deák-tér 4. II.

BUDAPEST, 1941. SZEPTEMBER **XX. ÉVFOLYAM 1. SZÁM.**

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította **Algőver Andor.**

Laptulajdonos: **az Országos Evangélikus Tanáregyesület.**

Főszerkesztő: **Dr. Bánkúti Dezső.** Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Remport Elek.**

Szerkesztő bizottság **Arató István,** Kőszeg. **Dr. Blázy László,** Budapest. **Dr. Czinkótszky Jenő,** Békéscsaba, **Dr. H. Gaudy László,** Budapest, **Dr. Keken András,** Budapest, **Kirner Gusztáv,** Békéscsaba, **Máczay Lajos,** Nyíregyháza, **Dr. Ruhmann Jenő,** Sopron, **Dr. Zelenka Margit,** Budapest, **vitéz Zerinváry János,** Bonyhád.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Budapest, VII., Damjanich-u. 28/b, III. 22. küldendők.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László, Budapest, XI., Váli-út 4. II. 2.**

Postatakarékpénztári csekkszámla: **26.111.**

A lap havonként jelenik meg.

Előfizetési ára egy évre 3 pengő; egyes szám ára 40 fillér.

Garab József könyvnyomdája, Cegléd.